

VÄGLEDNING

TRYGG OCH SÄKER som POLITIKER

TRYGG OCH SÄKER som POLITIKER

I din roll som förtroendevald politiker finns det risk för att du utsätts för trakasserier, hot eller i värsta fall våld.

Varje år blir ett antal förtroendevalda utsatta för trakasserier och hot i olika former. Riskerna ökar i samband med en ökad exponering i massmedia, när känsliga frågor behandlas etc.

Säkerhetsenheten vill med denna handledning ge dig konkreta råd för:

- Hur du/ni kan förebygga trakasserier, hot och våld
- Vad du kan/bör göra om du råkar ut trakasserier, hot och våld

Säkerhetsenheten vill med denna vägledning även tydliggöra vem som gör vad med säkerheten under valrörelsen.

FRÅGOR & SVAR:

HOT, VÅLD OCH TRAKASSERIER MOT FÖRTROENDEVALDA

HUR VANLIGT ÄR DET?

Nästan 40 % av de förtroendevalda i kommunerna och 58 % av riksdagens ledamöter anger att de upplevt oro för sin och sina anhörigas säkerhet p.g.a. trakasserier, hot och våld som riktats mot förtroendevalda.

VEM ÄR FÖRÖVARE OCH MED VILKET SYFTE?

Förövare kan vara enskilda aktörer, extremister, grupper som hetsar mot homo- och bisexuella, rasister etc.

VARFÖR SKER DET?

Syftet kan vara att påverka en förtroendevald att sluta arbeta politiskt, påverka en konkret åtgärd, beslut i en sakfråga eller uttrycka hat mot en eller flera ledamöter. Andra anledningar kan vara:

- Missnöje med beslut
- Ledamots exponering i massmedia i samband med särskilda frågeställningar
- Psykiska störningar/personlighetsstörningar hos enskilda individer
- Illasinnade personer/grupper vill påverka ett beslut eller få uppmärksamhet
- Känsliga frågeställningar som avhandlas

VAR INTRÄFFAR HÄNDELSER?

Platser där brottsliga angrepp kan förekomma:

- På arbetsplatsen
- Bostaden/närområdet
- Mötesplatser/lokaler
- Under resor inrikes/utrikes

VEM GÖR VAD?

Kommunstyrelseförvaltningen

Säkerhetschef i kommunen hjälper till med:

- Information, rådgivning och stöd
- Sammanställning av hot, trakasserier och brottsliga budskap
- Samordnare och länk mellan partierna och Polismyndigheten

Tveka inte att höra av dig om du har frågor eller på något sätt blivit utsatt för hot, trakasserier eller ett brottsligt budskap.

Partierna

Er egen medverkan till en trygg och säker demokrati är viktig. För att nå ut till partierna med säkerhetsinformation ser säkerhetschefen gärna att partierna utser en kontaktperson.

Kontaktpersonen kan ha i uppgift att:

- Vara kontaktperson mot säkerhetschef när det gäller säkerhetsinformation till partigruppen
- Vara uppmärksam på enskilda politikers hotbild
- Informera om möten med riskkaraktär

Polismyndigheten

Polismyndigheten har följande ansvarsområden:

- Att genom synlighet och i förekommande fall genom öppet ingripande säkerställa den offentliga mötesfriheten och de deltagandes säkerhet i övrigt (platsbevakning/tillsyn vid möten)
- Samverka med kommunens säkerhetschef
- Utföra hotbildsanalyser
- Ingripa vid akuta situationer

ATT FÖREBYGGA TRAKASSERIER, HOT OCH VÅLD

Allmänt

Många risker kan förebyggas genom kunskap och medvetenhet. Hot och trakasserier kan framkalla stress och oro hos den som blir utsatt. Det är därför viktigt att vara mentalt förberedd på de risker som du kan utsättas för och att du har kunskap om vad du ska göra om något skulle inträffa.

Om du utsätts för trakasserier, hot eller våld

I vägledningen finns checklistor som kan användas som ett stöd i arbetet med att förebygga och hantera oönskade situationer.

Då ingen händelse är den andra lik går det inte att fastställa ett exakt arbetsförlopp. Det är situationens krav som styr vilka åtgärder som måste vidtas samt i vilken ordningsföljd åtgärderna skall utföras. Se därför checklistorna som ett stöd och som en minneslista.

Säkerhetsenheten har tagit fram checklistor för:

- Riskbedömning vid möten
- Att planera och genomföra möten
- Åtgärder vid trakasserier, hot och våld

En webbaserad utbildning i ”Trygg Politiker” är framtagen som riktar sig till dig som förtroendevalda inom kommun.

Länk erhålls från säkerhetsenheten.

CHECKLISTA

Riskbedömning vid möten

Riskfaktorer	Bedömning av risk		
	Liten	Måttlig	Stor
a) Kan mötet/evenemanget/platsen dra till sig ett intresse från grupper eller individer som utgör en särskild risk för hot och våld eller som på något annat sätt och kan vara ute efter att störa mötet? (Behandlas några kontroversiella ämnen)	Nej ☐	Osäkert ☐	Ja ☐
Kommentarer:			
b) Finns det risk för överförda hotbilder? (Medverkar personer/grupper som har en hotbild riktad mot sig)	Nej ☐	Osäkert ☐	Ja ☐
Kommentarer:			
c) Pågår andra evenemang i närheten som kan påverka bedömningen (demonstrationer, möten mm)?	Nej ☐	Osäkert ☐	Ja ☐
Kommentarer:			
d) Arrangörens bedömning av hotbild utifrån stämmingsläge, media rapportering, antal deltagare, övrig information mm?	Låg risk ☐	Medel ☐	Stor ☐
Kommentarer:			
e) Sammanfattande bedömning av risken	Låg risk ☐	Måttlig ☐	Stor ☐
Kommentarer:			

Att planera och genomföra möten

Före mötet (Planera)	Har beaktats	Skall åtgärdas	Ej aktuellt
a) Riskbedömning	☐	☐	☐
b) Medhjälpare/kollega på plats Undvik ensamarbete. Prata ihop er innan mötet hur ni kan hantera uppkomna situationer och vem som gör vad.	☐	☐	☐
c) Lokal polis underrättad	☐	☐	☐
d) Platsen för mötet/ talarplats Smidig väg till och från talarplatsen, inga åskådare bakom ryggen, fysiskt hinder eller funktionärer i utrymmet mellan talare och publik. Alternativ smitväg?	☐	☐	☐
f) Larmmöjlighet Laddad mobiltelefon, bestäm vem som larmar, till vilket tel. nummer, möjlighet till snabb hjälp etc. (lägg gärna in kortnummer)	☐	☐	☐
g) Planera för hantering av presenter.	☐	☐	☐
h) Transport till och från mötesplatsen Parkera bilen för att underlätta en smidig ankomst och avfärd, taxi, sällskap till och från etc.	☐	☐	☐
Under mötet (Genomföra)			
a) Ge akt på stämningen	☐	☐	☐
b) Om något händer: Agera enligt checklista vid hot och våld i denna folder eller Infokort.	☐	☐	☐
Efter mötet (Följ upp och förbättra)			
a) Om polis är underrättad så kontakta dem och berätta att aktiviteten är avslutad	☐	☐	☐
b) Om något hänt, se till att drabbad inte lämnas ensam. Prata igenom händelsen etc. Om något allvarligt hänt se handlingsplan för åtgärder efter våld, och olyckor	☐	☐	☐

OM DU UTSÄTTS FÖR TRAKASSERIER, HOT ELLER VÅLD

Vad kan du göra om du utsätts för trakasserier, hot och våld?

Konkreta råd för vad du kan och ska göra får du i checklistan vid trakasserier, hot och våld.

Särskild hotbilda-bedömning

Om du har utsatts för ett allvarligt hot görs en hotbilda-bedömning av polisen.

Skyddsåtgärder

Vilka åtgärder som sedan vidtas styrs av vad som har hänt och bedömd hotbild. Här har kommunen möjlighet att vid behov gå in med skyddsåtgärder.

Utredning och återkoppling

Det är polisen som utreder eventuella brott. Har du gjort en anmälan är det viktigt att du får återkoppling. Om detta av någon anledning inte fungerat så tveka inte att höra av dig till polisen eller till kommunens säkerhetschef.

Definition

- Med trakasserier avses bland annat ofredande, förtal, förolämpning, bedrägeri och skadegörelse samt upprepade telefon eller brevkontakter, ryktesspridning, kränkande uttalanden eller smädningar & falska beställningar.
- Med hot avses verbala eller skriftliga hot om brottslig gärning
- Med våld avses ett fysiskt angrepp mot person, preparerade försändelser etc.
- Med brottsligt budskap avses budskap som kan definieras som hets mot folkgrupp och/eller homosexuella etc.

CHECKLISTA VID TRAKASSERIER, HOT OCH VÅLD

Åtgärder vid hot som innebär en överhängande fara:

- Larma så snart det kan ske utan risk (Överfallslarm eller 112)
- Försök att uppträda lugnt och att lugna ner den som hotar
- Lyssna aktivt och avbryt inte den som hotar
- Tala lugnt och sansat och undvik att komma med motargument.
- Försök att uppmärksamma någon annan på situationen för att bryta stämningen
- Undvik alla former av fysisk kontakt och handgemäng

Om ett hot övergår till handling:

- Ta skydd
- Ropa på hjälp
- Försök att ta dig från platsen
- Nödvarn

Åtgärder vid hot som inte innebär en överhängande fara:

Budskap i olika former som uppfattas som brottsligt, trakasserier, våld eller hot bör polisanmälas och även rapporteras till kommunens säkerhetschef. Självklart kan du även rapportera annat som du uppfattar så som avvikande på något sätt och som kan vara ur betydelse ur säkerhetssynpunkt.

Brev

När det gäller brev som skickats som innehåller hot är det viktigt att tänka på följande:

- Lägg brevet i en plastficka (säkra spår)
- Notera ankomstdag
- Kontakta säkerhetschef

E-post/SMS

All form av elektronisk kommunikation lämnar osynliga spår efter sig gör därför följande:

- Spara meddelandet
- Kontakta säkerhetschef

Gärningsman

Om du vet vem som utfört handlingen ska du undvika att själv ta kontakt för att få slut på trakasserierna. Sådana kontakter riskerar snarare att ”trigga” gärningsmannen.

**För råd och stöd kontakta
Säkerhetsenheten
073-6887950**

KONTAKT

Tyresö kommun
135 81 Tyresö

Besök:
Marknadsgränd 2

Tel: 08-5782 9100

www.tyreso.se